

Якщо вексель виступає у якості цінного паперу, то суб'єкти господарювання при нарахуванні податку на додану вартість керуються підпунктом 3.2 Закону України “Про податок на додану вартість”, яким передбачено, що не є об'єктом оподаткування операції з випуску (емісії), розміщення у будь-які форми управління та продажу (погашення, викупу) за кошти цінних паперів, що випущені в обіг (емітовані) суб'єктами підприємницької діяльності. Тобто, якщо розрахунок за вексель як цінний папір відбувається у негрошовій формі, то виникає об'єкт оподаткування податком на додану вартість.

За результатами дослідження встановлено, що подвійна природа векселя, яка визначається як подвійність у видах векселів – існують переказний і простий векселі; подвійність класичної конструкції цінного паперу (векселя), що містить два основних елементи: речовий і зобов'язальний (формальний і змістовний), залежить від порядку відображення векселя у бухгалтерському обліку.

1. *Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир, 2003. – 726 с.* 2. *Мошенський С.З. Питання обліку операцій з векселями в різних літературних джерелах // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2003. – № 1 (23). – С. 158–169.* 3. *Демківський А.В. Вексельна справа: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 336 с.* 4. *Мошенський С.З. Класифікація векселів з урахуванням потреб обліку // Матер. VII Міжнар. наук.-практик. конф. “Наука і освіта 2004”. – С. 57–58.* 5. *Об'єкти бухгалтерського та податкового обліку / Керівник авт. кол. І.Назарбаєва. – К.:Бліц-Інформ, 2004. – 288 с.*

Ю. Кулиняк

Науковий керівник – асист. А.І. Ясінська

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

На сучасному етапі формування ринкових відносин в Україні особливого значення набуває питання розвитку нових форм господарювання. Світовий досвід свідчить про те, що одне з провідних місць у господарських системах розвинутих країн належить малим під-

приємствам. Саме мале підприємство дає змогу в найкоротший термін здійснити структурну перебудову економіки, створити нові робочі місця і скоротити рівень безробіття, розвивати конкуренцію, швидко наповнити ринок товарами й послугами [1].

Для забезпечення стабільного і тривалого економічного зростання бізнесу в Україні та створення передумов його галузевої та регіональної диверсифікації, необхідне підвищення ролі малого бізнесу в економіці. Статистичні дані, їх аналіз та розрахунки свідчать: сектор малого бізнесу України все ще дуже далекий від реалізації свого потенціалу, оскільки загальна кількість діючих підприємств залишається незначною і незважаючи на ту велику роль, яка відводиться малому бізнесу, розвиток підприємництва в Україні не відповідає вимогам часу. Факторами, які гальмують цей розвиток, є організаційно-правові труднощі започаткування бізнесу, недоступність кредитних ресурсів, суперечливість чинного законодавства, проблеми з формуванням каналів збуту, сповільнення розвитку інвестиційних процесів, які є рушійною силою економічного зростання [2].

Однією з найвагоміших перепон на шляху розвитку малого бізнесу в нашій державі є відсутність доступних фінансових ресурсів для створення нових та розширення вже діючих підприємств. Обмеженість кредитних коштів, високі процентні ставки та великий кредитний ризик унеможливує притік інвестицій для розвитку малого підприємництва. Удосконалення системи мікrokредитування, інвестування й надання гарантій – це одне з невідкладних завдань держави щодо розвитку підприємництва. Це допоможе підвищити конкурентоспроможність підприємств, вивести більшу їхню частину з тіньового сектору (за підрахунками фахівців, 75 % малих підприємств приховують свої реальні прибутки), створити більшу кількість робочих місць (10 з 15 підприємств скорочують або приховують справжню кількість робочих місць з метою уникнення податків), підвищити загальний рівень добробуту громадян і держави загалом, примноживши її ВВП. Світова практика свідчить, що 10 % малих підприємств виростають у великі компанії. На жаль, в Україні це лише поодинокі випадки. Зростання перспективних малих підприємств фактично заблоковано [3].

Сучасний світ довів, що малий бізнес, незважаючи на величезний ризик, є невід'ємною складовою будь-якої ринкової економіки. Які ж причини того, що цей важливий сектор економіки досі не став в Україні однією з головних рушійних сил економічного розвитку? Згідно з

Національною програмою сприяння розвитку малого підприємництва в Україні, основними негативними чинниками, які стоять на заваді розвитку і становлення малого підприємництва в Україні, є: відсутність чітко сформульованої через систему правових актів державної політики у сфері підтримки малого підприємництва; значні адміністративні бар'єри (реєстрація, ліцензування, сертифікація, системи контролю і дозвільної практики, регулювання орендних відносин тощо); брак реальних та дієвих механізмів фінансово-кредитної підтримки; надмірний податковий тиск; надмірне втручання органів державної влади в діяльність суб'єктів господарювання [4].

Тому, очевидно, що потрібен комплексний підхід для вирішення проблем підтримки і розвитку малого підприємництва в Україні. Такий підхід передбачає впровадження цілої низки заходів, як-от: удосконалення регулятивної політики, зменшення податкового тиску, зокрема у системі спрощеного оподаткування, удосконалення обліку та звітності, посилення фінансової підтримки, зокрема законодавче врегулювання діяльності спеціалізованих установ з мікрокредитування, “детінізація” малого підприємництва, підтримка і розвиток форм самоорганізації підприємництва (спілки, асоціації, союзи).

Отже, для ефективного розвитку малого підприємництва в Україні необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором. Для цього необхідно визначити роль малого підприємництва в економіці України, розробити концепцію державної політики розвитку підприємництва, створити сприятливу правову базу, розвинути систему фінансово-кредитної підтримки, забезпечити макроекономічну стабільність та політичну, економічну і соціальну безпеку підприємництва. Саме малі підприємства гнучкі й витратно ефективні, за підтримки держави й за стимулюючих умов, особливо на рівні регіону, спроможні вирішити вищеперелічені проблеми.

1. Кузьмін О. Форми та умови участі підприємств малого бізнесу у функціонуванні локальних ринків // Діловий вісник. – 2005. – 15 квітня. – С.5.
2. Кушніренко О.О. Державна підтримка суб'єктів малого підприємництва в Україні як основа їх розвитку // Сучасні проблеми економіки та управління: Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої відзначенню 70-річчя з дня народження В'ячеслава Чорновола. – Львів: “Антіорі”, 2008. – С.242–244. 3. <http://www.ukrstat.gov.ua>. 4. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21.12.2000. – р. 2157–III.